

ГЕНЕЗИС І ПРИРОДА ПУБЛІЦИСТИЧНОГО ОБРАЗУ Й ОБРАЗНОСТІ У СУЧАСНОМУ МЕДІАТЕКСТІ

Стекольщикова Валентина Андріївна,
кандидат наук із соціальних комунікацій,
завідувачка кафедри журналістики та філології,
Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика

Журналіст чи дописувач редакції у своїй творчій праці завжди опиняється перед ніколи не зникаючою, вічною дилемою: як краще, переконливіше висловити найскладніші, найтонші думки і почування? Аби вони були змістовними, ошатними та спирались на незатерті, свіжі і яскраві образи, не банальні, а оригінальні; єдині та водночас милозвучні слова. Перед молодими журналістами та професійними медійниками стоїть важливе завдання: не лише бути добре обізнаними, зокрема з різними образними засобами, а й уміти ними вдало користуватись у творчій роботі, у тому числі складній інвестиґативній. Ці знання й уміння, безперечно, сприятимуть поліпшенню та урізноманітненню їхнього індивідуального стилю, збагачуючи його художньою виразністю, емоційною наповненістю, досконалістю та ефективною читацькою рецеґцією.

Треба мати природний хист, відчуття журналістського смаку і відповідно вміти продемонструвати, що мова разом з іншими найважливішими компонентами творчості (передусім із загальним задумом та аргументами автора) сприяє йому створити те, що він створює [4, с.211].

Образ – не просто копія чи фотографія якогось життєвого факту чи людини. Журналіст немовби заново створює життя й показує його в живій відчутній дійсності й рухові. Відтворюючи життя в образах, він водночас через них виражає свої почуття та ідеали. Таке саме ставлення автор прагне викликати й у читача. Образи публіцистичного твору допомагають читачеві пізнати життя, щоб впливати на нього [7, с.153]. Образи публіцистики вирізняються синтетичною природою. З одного боку, в них наявне чуттєво-емоційне начало, а з іншого – логіко-понятійне. Образна

інфраструктура будь-якого жанру художньої публіцистики має тенденцію до постійного розширення та оновлення.

Образ може мати особистісне й безособистісне походження, зазначає Н. Зборовська: «якщо він виражає відношення між особистісно-неусвідомленим змістом і особистісно-зумовленим станом свідомості, то має індивідуальний характер; а, репрезентуючи переважно колективно-неусвідомлені процеси, відзначається міфологічними особливостями» [1, с. 215]. «Будь-який вид тропа є обов'язково певним зіставленням, яке, на відміну від силогізму, не підпорядковує один предмет іншому, а зіштовхує два самостійні предмети. У результаті цього зіштовхування народжується новий самостійний смисл. На відміну від дзеркального відображення, у цьому разі вступає у права інший принцип творчого мислення, елементи фантазії, які допомагають заглибитися у духовний світ» [2, с. 135]. «Якщо логічний рівень мови відображає чи від-творює навколишній світ, той світ, що оточує націю, – пише дослідниці мови як духовного адеквату світу О. Федик, – то метафори-чний створює нову реальність, яка не є копією дійсності, а проб-разом того, що не завжди дано нам у відчуттях, що не завжди під-владне спостереженню, можливостям людського пізнання і відображення» [6, с. 58].

Індивідуальний образ автора складається з тієї ролі, яку він для себе вибере. Це може бути роль автора як «дзеркала» героя, роль автора як ліричного героя твору, роль автора як інстанції, що аналізує і оцінює. Феномен «віддзеркалення» сприяє, на наш погляд, розкриттю внутрішнього світу автора. Реагуючи певним чином на думки і відчуття людей, журналіст виявляє і свої емоційні реакції на те, що відбувається. Саме емоції, як справедливо зауважує М. Скуленко, «виражають наше ставлення до об'єктів пізнання, без них людина залишалася б байдужою до самого пізнання, і осмислення дійсності було б неможливим» [5, с. 38].

Звичайна лексика у творах митців слова має високу художню вартість, бо здебільшого використовується тропеїчно й досконало – як метафори, метонімії, епітети, порівняння та ін.

Ми погоджуємось з думкою С. Єрмоленко [3, с. 323], яка рефреном проходить у багатьох працях дослідниці, що нині зростає потреба індивідуалізації журналістських текстів завдяки

образній системі. З огляду на це кожен має прагнути віднайти свій стиль спілкування з масовою аудиторією, сформувати своє обличчя комуніканта-професіонала. Поняття «образність», «образний» використовують у різних значеннях. Образність у широкому сенсі слова як жвавність, барвистість зображення – невід’ємна ознака будь-якого виду мистецтва, форма усвідомлення дійсності з позицій якогось естетичного ідеалу; у створенні образності мови беруть участь і лексика, і звуки, і граматичні засоби мови.

Отже, вміння використовувати у своїй текстотворчості образотворчо-виразні засоби для підвищення ефективності та впливовості медіатексту передусім залежить від творчої індивідуальності журналіста. Індивідуальність творча – це неповторна своєрідність творчої діяльності кожного митця, зумовлена його талантом, світоглядом, життєвим досвідом, характером та ін. Журналіст, працюючи над твором, завжди головну увагу повинен зосереджувати на особливому поєднанні образу та думки. У творчому процесі зі створення публіцистичного образу.

Література

1. Зборовська Н. В. Психологія і літературознавство. Київ : «Академвидав», 2003. 392 с.
2. Здоровега В. Й. У майстерні публіциста. Проблеми теорії, психології публіцистичної майстерності. Львів : Вид-во Львів. ун-ту, 1969. 180 с.
3. Єрмоленко С. Я. Мова преси. *Українська мова. Енциклопедія*. Київ : Вид-во «Українська енциклопедія», 2000. С. 323.
4. Кияниця Є. О. Фактори формування та сприйняття медіа контенту сучасними аудиторіями. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Сер. Філологія. Соціальні комунікації*. 2020. С. 210–215.
5. Скуленко М. І. Фактори ефективності журналістики. *Журналіст України*. 2011. № 11. С. 35–39.
6. Федик О. Мова як духовний адекват світу (дійсності). Львів : Місіонер, 2000. 298 с.
7. Хоменко Т. Слово як індикатор комунікування у духовному діалозі: деонтологічний аспект. *Вісник Львівського університету. Сер. Журналіст*